

EFECTE NEGATIVE ALE FALSULUI JURIDIC ASUPRA ȘTIINȚELOR JURIDICE

Mihail DAVID,
doctor în drept

Igor SOROCEANU,
doctorand

Fenomenul plagiatului este unul actual și des întâlnit în comunitatea științifico-academică, acesta având o pondere de manifestare diferită la fiecare persoană în parte. Uneori, cu regret, autorul unei „pretinse noi” lucrări apelează direct sau indirect la această activitate din varii motive. Legislația actuală nu prevede o normă juridică care ar sancționa direct forma de manifestare a acțiunilor de plagiat.

Cu toate acestea, actualmente există numeroase metode și instrumente, unele chiar online și gratuite, de depistare a plagiatului, însă unii autori continuă să tolereze ilegalitățile respective. Cel ce încearcă să elaboreze o cercetare trebuie să țină cont în mod prioritar de tehnica metodelor de cercetare, elaborarea ipotezelor și principalelor teze științifice, instrumentele și strategiile de cercetare, precum și de alte subtilități primordiale ale activității științifice.

Aceste aspecte, inclusiv cele ale fenomenului de plagiat, ne propunem să le analizăm în cadrul prezentului demers științific.

Cuvinte-cheie: fals juridic, plagiat, similitudini, fraudă științifică, reglementare juridică, sancțiune.

NEGATIVE EFFECTS OF LEGAL FORGERY ON LEGAL SCIENCES

Mihail DAVID,
PhD

Igor SOROCEANU,
PhD student

The phenomenon of plagiarism is a current and common one in the scientific-academic community. It has a different weight of manifestation in each person. Sometimes, with regret, the author of an „allegedly new” work directly or indirectly appeals to this activity for vast reasons. The current legislation does not provide for a legal norm that would directly sanction the form of manifestation of plagiarism actions.

However, currently, there are numerous methods and tools, some even online and free, to detect plagiarism, but some authors continue to tolerate these illegalities. The one who tries to develop research must take into account as a matter of priority the technique of research methods, the development of hypotheses and the main scientific theses, research tools, and strategies, as well as other primordial subtleties of scientific activity.

All this, including other aspects of the phenomenon of plagiarism, we propose to analyze in the framework of this scientific approach.

Keywords: legal forgery, plagiarism, similarities, scientific fraud, legal regulation, sanction.

Introducere. Conform prevederilor art.33 alin.(1) din Legea Supremă a Republicii Moldova cu denumirea marginală *Libertatea creației*, este instituită protecția de creație și de cercetare științifică care poate fi remarcată în ordinea care succede: „**Libertatea creației artistice și științifice este garantată**” [1, art.33 alin.(1)].

Libertatea creației este expresia materială a libertății de conștiință și de exprimare, creația umană reprezentând obiectele și lucrările științifice, artistice, culturale etc. Actele internaționale referitoare la drepturile și libertățile fundamentale ale omului nu reglementează distinct libertatea creației și o inserează

Introduction. According to the provisions of art. 33 paragraph (1) of the Supreme Law of the Republic of Moldova with the marginal name *Freedom of creation*, the protection of creation and scientific research is established which can be noted in the following order: „**Freedom creation artistic and scientific is guaranteed**” [1, art.33, par.(1)].

Freedom of creation is the material expression of freedom of conscience and expression, human creation representing scientific, artistic, cultural objects and works, etc. The international acts related to fundamental human rights and freedoms do not distinctly regulate the freedom of creation and insert it in the

în prevederile privind libertatea de exprimare, creația fiind considerată o formă a exprimării, fapt ce determină necesitatea garantării ei. ... Ca parte a activității spirituale, creația reprezintă descoperirea și făurirea a ceva nou, original, un proces și un rezultat al muncii spirituale și intelectuale a personalității, fiind nemijlocit legată de aptitudinile persoanei. Creația *artistică* cuprinde literatura, muzica, teatrul, pictura, sculptura, designul, arhitectura, grafica și alte sfere ale activității artistice, din care rezultă opere artistice, simboluri (imagini) artistice, ce nu au o aplicare practică nemijlocită. Creația științifică reprezintă activitatea îndreptată spre descoperirea unor noi legi și legități ale naturii, gândirii, spre elaborarea unor teorii fundamentale sau aplicative, concepții, metode sau alte rezultate științifice, inclusiv construcții și soluții tehnice [2, p.145-146].

Totodată, este de menționat faptul că potrivit Codului de etică și deontologie profesională a personalului științific și științifico-didactic, se atestă o definiție a conceptelor: **buna conduită** este un *set de reguli etice și profesionale ce trebuie aplicate în scopul realizării unor acțiuni specifice cercetării-inovării și educației; fraudă în știință* numim *acțiunea deliberată de confecționare a datelor și rezultatelor, falsificarea, plagierea, înstrăinarea ilicită a rezultatelor cercetării științifice sau alte procedee care se abat de la bunele practici acceptate de comunitatea științifică și care au ca scop obținerea unor avantaje; prin plagiat* definim *expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale* [4].

Conținutul de bază. În literatura de specialitate se atestă numeroase opinii și poziții științifice vizavi de procesul cercetării. Potrivit metodologiei respective, elaborată de către autorii autohtoni, „știința este un fenomen complex, care poate fi privit din diferite puncte de vedere (ca bază a concepției despre lume și natură, formă a conștiinței sociale, componentă a culturii spirituale, componentă a forțelor de producție) și care este definită în cele mai diferite formule. Lăsând deoparte definițiile

provisions on freedom of expression, creation being considered a form of expression, a fact that determines the need to guarantee it. ... As part of spiritual activity, creation represents the discovery and making of something new, original, a process and a result of the spiritual and intellectual work of the personality, being directly related to the person's abilities. *Artistic* creation includes literature, music, theater, painting, sculpture, design, architecture, graphics, and other spheres of artistic activity, resulting in artistic works, and artistic symbols (images), which do not have a direct practical application. *Scientific* creation represents the activity directed toward the discovery of new laws and legalities of nature, thinking, towards the elaboration of fundamental or applied theories, concepts, methods, or other scientific results, including constructions and technical solutions [4, p.145-146].

At the same time, it should be mentioned that according to the Code of Ethics and Professional Deontology of the Scientific and Scientific-Teaching Staff, a definition of the concepts of **good conduct is attested**, by means of which is understood a *set of ethical and professional rules that must be applied in order to achieve certain actions specific to research-innovation and education; fraud in science* being a *deliberate action of fabricating data and results, falsification, plagiarism, illicit alienation of scientific research results or other procedures that deviate from the good practices accepted by the scientific community and which aim to obtain advantages, and through plagiarism* meaning *the exposition in a written work or an oral communication, including in electronic format, of some texts, expressions, ideas, demonstrations, data, hypotheses, theories, results or scientific methods extracted from written works, including in electronic format, of to other authors, without mentioning this and without referring to the original source* [3].

Basic content. In the specialized literature, numerous opinions and scientific positions regarding the research process are attested. According to the methodology of scientific research, developed by local authors, „Science is a complex phenomenon, which can be viewed from different points of view (as the basis of the conception of the world and nature, a form of social consciousness, a component of

mai sofisticate (Einstein) și altele mai simplificate (Kotarbinski), știința își dezvăluie conținutul dacă vom spune că este „un ansamblu de cunoștințe sistematizate și verificate de practică”, „o cunoaștere bazată pe fapte reale care explică și rezolvă problemele practice”, „o cunoaștere care poate fi verificată și confirmată empiric”, „o cunoaștere care se ocupă de studiul legilor ce guvernează realitatea și pe baza cărora se elaborează previziuni științifice”.

O altă dimensiune a științei rezultă din particularitățile ei raportate la artă. În timp ce știința redă realitatea, eliminând orice aspect subiectiv, arta redă realitatea obiectivă raportată la om, la subiectivitatea lui. Orice știință are zestrea sa, un nucleu paradigmatic și o structură alcătuită din patru componente:

- 1) Materialul faptic acumulat istoric;
- 2) Ipoteze confirmate și neconfirmate;
- 3) Rezultatele observărilor și experimentărilor concretizate sub forma abstracțiilor și generalizărilor științifice: limbaj, concepte și noțiuni, principii, legi, teorii, axiome confirmate de practică;
- 4) Metodologia de cercetare științifică sau modelul de cercetare a realității practice” [7, p.8-9].

Cercetarea științifică, indiferent în ce domeniu ar fi întreprinsă, conduce la progres și cunoaștere. Având în vedere faptul că Universul este practic infinit, iar cunoștințele omului fatal limitate, rezultă că sfera cunoașterii devine și ea nelimitată. Întotdeauna va mai fi ceva de cercetat și de descoperit, iar o mică descoperire va însemna un mic pas în cercetarea științifică [8, p.19].

Autoarea Angela Coșciuc în lucrarea „*Introducere în cercetarea științifică*” menționează că „articolul este o lucrare de volum diferit, în care este abordat succint un subiect oarecare. Articolul este încheiat întotdeauna în cheia unei coeziuni logice, informative și textuale, ce se îmbină cu finalitatea în abordarea subiectului. Prin urmare, acest tip de lucrare trebuie să înglobeze un discurs și o istorie finalizată” [5, p.9].

Este de menționat că „activitatea oricărui cercetător în diferite domenii ale științei depinde foarte mult de activitățile de cercetare, cum ar fi: cunoașterea și dezvoltarea metodelor de cercetare, instrumentele de cercetare, strategiile de cercetare, construcția ipotezelor, tipu-

spiritual culture, a component of the forces of production) and which is defined in the most different formulas. Leaving aside the more sophisticated definitions (Einstein) and more simplistic ones (Kotarbinski), science reveals its content if we say that it is „a body of knowledge systematized and verified by practice”, „a knowledge based on real facts that explain and solves practical problems”, „a knowledge that can be verified and confirmed empirically”, „a knowledge that deals with the study of the laws that govern reality and based on which scientific predictions are made”.

Another dimension of science results from its peculiarities concerning art. While science renders reality, eliminating any subjective aspect, art renders objective reality related to man, to his subjectivity. Every science has its dowry, a paradigmatic core, and a structure made up of four components:

- 1)Historically accumulated factual material;
- 2)Confirmed and unconfirmed hypotheses;
- 3)The results of observations and experiments materialized in the form of scientific abstractions and generalizations: language, concepts and notions, principles, laws, theories, and axioms confirmed by practice;
- 4)The methodology of scientific research or the research model of practical reality” [7, p.8-9].

Scientific research, no matter in what field it is undertaken, leads to progress and knowledge. Because the universe is practically infinite, and the knowledge of mortal man is limited, it follows that the sphere of knowledge also becomes unlimited. there will always be something more to research and discovery, and a small discovery will mean a small step in scientific research [8, p.296].

Simultaneously with this, the author Angela Coșciuc, in her work with the generic name „*Introduction to scientific research*”, mentions the fact that „the article is a work of a different volume, in which a certain topic is succinctly addressed”. The article is always connected to the key of logical, informative, and textual cohesion, which combines with the finality in approaching the subject. Therefore, this type of work must encompass a finished discourse and history [5, p.84].

rile de abordări, tehnicile și instrumentele de căutare a datelor, instrumentele și unitățile de măsură în cercetare, metodele de prelucrare a datelor, redactarea textelor științifice” [7, p.5].

Motivele care stau la baza implicării diferitelor persoane în activitatea de cercetare științifică sunt foarte diferite și constituie un subiect de importanță fundamentală. Din categoria principalelor motive, putem menționa următoarele: dorința de a obține respectabilitate, de a aduce un aport societății, de a face față provocărilor în vederea rezolvării problemelor noi, de a obține o diplomă de cercetare împreună cu beneficiile sale consecutive, de a avea satisfacție intelectuală prin realizarea unei activități creative etc. [7, p.6]

Atunci când suntem în căutarea fie a unui subiect, fie a unor idei originale pentru conținutul textului, avem la dispoziție mai multe surse, pe care e bine să le valorificăm de fiecare dată: memoria, observația, speculația, lecturile, mass-media, interviul (discuțiile), materialele documentare, imaginația [9, p.26].

O idee potrivită în domeniul selectării tematicii cercetării ar fi utilizarea triunghiului cunoașterii. Această teorie poate fi ilustrată în ordinea care succede:

Este foarte important ca acest triunghi al cunoașterii să funcționeze, iar implementarea cercetărilor va contribui mult la dezvoltarea economică a țării prin introducerea de inovații.

Autoarea română Andra Șerbănescu, în monografia sa intitulată „*Cum se scrie un text științific*”, menționează ideea foarte explicită și pe înțelesul tuturor cu referire la esența și însemnătatea conceptului plagiere în cercetarea științifică. Astfel, potrivit lucrării citate, înțelegem că „informațiile obținute în diverse moduri pot fi folosite în textele pe care le scriem, având însă grijă să nu plagiem. A plagia înseamnă a fura sau a prelua ideile și/sau cuvintele altui autor, fără a indica sursa, și a le prezenta ca idei personale originale. Prin lecturi, cu toți dobândim idei noi, pe care le integrăm în sistemul propriilor cunoștințe; ele devin ale noastre când sunt filtrate prin propria personalitate. Plagiatul apare atunci când ideile sunt preluate mecanic, fără a fi scoase din sistemul pe care le-a creat, fără a fi interpretate în manieră personală și fără a se da trimiteri bibliografice. ... Spiritul enciclopedic al veacurilor trecute a fost

Consistent with this, it should be mentioned that „the activity of any researcher in different fields of science depends a lot on research activities, such as knowledge and development of research methods, research tools, research strategies, construction of hypotheses, types of approaches, data search techniques and tools, research measurement tools and units, data processing methods, writing scientific texts” [7, p.5].

The reasons behind the involvement of different people in scientific research activity are very different and constitute a topic of fundamental importance. From the category of main reasons, we can mention the following: the desire to gain respectability, the desire to contribute to society, the desire to face challenges in solving new problems, the desire to obtain a research degree with its consequent benefits, the desire to have intellectual satisfaction by doing a creative activity, etc. [7, p.6].

When we are looking for either a topic or original ideas for the content of the text, we have several sources at our disposal, which it is good to use every time: memory, observation, speculation, readings, mass media, interview (discussions), documentary materials, imagination [9, p.26].

A suitable idea in the field of research topic selection would be the use of the knowledge triangle. This theory can be illustrated in the following order:

This triangle of knowledge works and the implementation of research must contribute enormously to the economic development of the country by introducing innovations.

The Romanian author Andra Șerbănescu, in her monograph entitled „*How to Write a scientific text*”, mentions the very explicit and understandable idea regarding the essence and significance of the concept of plagiarism in scientific research. Thus, according to the aforementioned work, we understand that „information obtained in various ways can be used in the texts we write, but being careful not to plagiarize”. To plagiarize is to steal or take the ideas and/or words of another author, without indicating the source, and present them as one’s original ideas. Through reading, we all acquire new ideas, which we integrate into the system of our knowledge; they become ours when filtered through our personality. Plagia-

înlocuit astăzi de specialistul într-un domeniu restrâns, care știe să folosească și să integreze în propria cercetare rezultatele obținute de specialiștii de înaltă calificare în domeniile conexe. Din ce în ce mai mult, capacitatea de informare devine un criteriu al culturii. Important nu este doar a avea sau a obține informații, ci a folosi aceste informații în mod eficient în funcție de scopul propus” [9, p.57-58].

Dată fiind structura societății – creată de invidii, orgolii, suspiciuni și parvenitism, de corupție și de alte metehne orientale – e de presupus că plagiatul are o lungă tradiție în cultura noastră, mai ales în literatură. Într-adevăr, încă din 1935 G. Călinescu menționa că „cel mai absurd și mai inutil furt mi se pare cel literar, și pentru aceea că e mai devreme sau mai târziu descoperit, și fiindcă esența creației fiind sentimentul puterii personale, plagiatul e o mințire în sine. Cu toate acestea, furtul literar se practică des și uneori cu o astfel de naivitate, încât se vede limpede că intenția „autorului” a fost de a mistifica pe cineva” [8, p.219-220].

Referitor la această etapă a cercetării științifice, aducem în atenția publicului larg poziția domnului Gheorghe Cuciureanu, șef al Direcției evaluare în cercetare și inovare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), care la unul dintre evenimentele publice [6], a specificat că „plagiatul reprezintă expunerea într-o operă a unor texte, expresii, idei, demonstrații, ipoteze, teorii, rezultate, metode științifice preluate de la alți autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale. În această ordine de idei, dl Cuciureanu ilustrează două idei esențiale pentru a înțelege mai bine sensul conceptului de plagiat, astfel:

1) plagiatul este un furt, de la autorul original și de la comunitatea academică, mai bine zis, de la consumatorii produsului plagiat, dar și o înșelăciune, deoarece autorul faptei își face o imagine falsă în comunitate;

2) acceptarea plagiatului conduce la distorsionarea valorilor, descurajând competiția onestă și recompensa morală și mentală.

Consecvent, Gheorghe Cuciureanu menționează două ipoteze ale plagiatului, acestea fiind:

a. plagiatul este un fenomen generalizat în Republica Moldova, adică chiar dacă el diferă

rism occurs when ideas are taken mechanically, without being removed from the system that created them, without being interpreted in a personal way, and without giving bibliographic references. „The encyclopedic spirit of past ages has been replaced today by a specialist in a narrow field, who knows how to use and integrate in his research the results obtained by highly qualified specialists in related fields. More and more, the capacity to inform becomes a criterion of culture. It is important not only to have or obtain information but to use this information effectively according to the intended purpose” [9, p.264].

Given the structure of society – created by envy, pride, suspicions, and upstarts, by corruption and other oriental vices – it can be assumed that plagiarism has a long tradition in our culture, especially in literature. Indeed, as early as 1935, G. Călinescu mentioned that „the most absurd and useless theft seems to me to be literary theft, and because it is discovered sooner or later, and because the essence of creation is the feeling of personal power, plagiarism is lying. However, literary theft is practiced often and sometimes with such naivety that it is clear that the intention of the „author” was to mystify someone [8, p.219-220].

Regarding this stage of scientific research, we bring to the attention of the general public the position of Mr. Gheorghe Cuciureanu, head of the Research and Innovation Evaluation Department of the National Agency for Quality Assurance in Education and Research (ANACEC), who at one of the public events [6], mentioned that „plagiarism represents the presentation in a work of some texts, expressions, ideas, demonstrations, hypotheses, theories, results, scientific methods taken from other authors, without mentioning this and without referring to the sources. In this vein, Mr. Cuciureanu illustrates two essential ideas to better understand the meaning of the concept of plagiarism, as follows:

1) plagiarism is a theft, from the original author and the academic community, rather, from the consumers of the plagiarized product, but also a deception, because the author of the deed creates a false image in the community;

2) acceptance of plagiarism leads to distortion of values, discouraging honest competition and moral and mental reward.

după domenii științifice, în sferile unde există tradiții de cercetare mai vechi comunitatea este mai puțin tolerantă față de acesta, pe când în domeniile în care a crescut numărul persoanelor cu titluri științifice, comunitatea este mai tolerantă în co-raport cu fenomenul plagiatului;

b. mimarea activităților (inclusiv în evaluarea și luarea deciziilor cu referire la lucrări cu plagiat) este un „sport” național în Republica Moldova.

Personalitatea care a fost menționată mai sus, având experiență vastă în domeniul supus cercetării, ne propune o următoare clasificare a tipurilor de plagiat:

1) **clonă** – prezentarea sau transmiterea lucrării altui autor, cuvânt cu cuvânt, ca fiind propria lucrare;

2) **copiere** – conține fragmente semnificative de text dintr-o altă sursă necitată;

3) **găsește-schimbă** – schimbarea unor cuvinte și fraze cheie, dar menținerea conținutului esențial/principal al sursei preluate;

4) **parafrazare** – parafrazarea mai multor surse astfel încât conținutul lor să se potrivească;

5) **reciclare** – reutilizarea propriilor lucrări fără citare (autoplăgiat);

6) **hibrid** – combinarea surselor citate corect cu pasaje copiate (fără citare);

7) **confuzie** – un mix de materiale copiate din diferite surse fără citarea acestora;

8) **eroare** – citează surse care nu există sau citează incorect sursele utilizate;

9) **agregat** – include citări corecte, dar lucrarea este lipsită de contribuții originale;

10) **Re-tweet** – include citări corecte, dar se bazează prea mult pe formulări sau pe structura din sursa originală.

Nu există teme juridic pentru a stabili și pedepsi plagiatul, referința la Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe [3], **nu se face complet**, deoarece ea stipulează posibilitatea preluării textului „indicându-se sursa și numele autorului” și „folosirea citatelor în conformitate cu practica pertinentă și în măsura impusă de un scop specific”. Plagiatul nu este același lucru ca încălcarea dreptului de autor, deoarece:

- **Dreptul de autor** este o noțiune juridică, prin care se protejează și reglementează creația, iar stabilirea încălcării acestuia se face

Consistent with this, Gheorghe Cuciureanu mentions two hypotheses of plagiarism, these being:

a. plagiarism is a generalized phenomenon in the Republic of Moldova, that is, even if it differs according to scientific fields, in scientific fields where there are older research traditions, the community is less tolerant of this phenomenon, while in fields where the number of people with titles has increased scientific, the community is more tolerant about the phenomenon of plagiarism;

b. miming activities (including evaluating and making decisions regarding plagiarized works) is a national sport in the Republic of Moldova.

The personality that was mentioned above with extensive experience in the field under research, proposes the following classification of plagiarism types:

1) **clone** – presenting or transmitting the work of another author, word for word, as one’s work;

2) **copying** – contains significant fragments of text from another uncited source;

3) **find-change** – changing some keywords and phrases, but maintaining the essential/main content of the retrieved source;

4) **paraphrasing** – paraphrasing multiple sources so that their content matches;

5) **recycling** – reusing one’s works without citing (self-plagiarism);

6) **hybrid** – combining correctly cited sources with copied passages (without citation);

7) **confusion** – a mix of materials copied from different sources without citing them;

8) **error** – cites sources that do not exist or incorrectly cites the sources used;

9) **aggregate** – includes correct citations, but the paper lacks original contributions;

10) **Re-tweet** – includes correct citations but relies too heavily on wording or structure from the source.

There is no legal basis to establish and punish plagiarism, the reference to the Law on copyright and related rights [2], **is not complete**, because it stipulates the possibility of taking over the text by „indicating the source and the name of the author” and „using quotations following the relevant practice and to the extent required by a specific purpose”. Plagia-

la plângerea titularului dreptului de autor;

- **Plagiatul** nu are nevoie de stabilirea acestuia în sălile de judecată, având relevanță în mediul academic și care ar trebui să se soldeze cu respingerea lucrării respective și consecințele morale.

Totodată, în această ordine de idei, este de menționat că raportul de similitudini este un instrument important pentru lupta contra plagiatului, care ne oferă, de fapt, comparația dintre textul lucrării cu texte disponibile pe internet (online), indicând astfel procentajul de similitudini. Adică este un raport generat de un soft antiplagiat, care arată textul din lucrarea verificată asemănător sau identic cu cel din sursele comparate la care are acces acest program (surse din internet, surse din bazele de date ale deținătorului programului, etc.).

Raportul de similitudini nu este unul care indică plagiatul într-o lucrare și nu este un înlocuitor al evaluării lucrărilor de către experți-recenzenți. Totodată raportul de similitudini nu este un instrument care ar identifica absolut toate similitudinile între lucrare și alte texte scrise.

Raportul de similitudini este un instrument în sprijinul evaluării și el poate diminua doar plagiatul direct. Un grad ridicat de similitudini nu ne indică încă prezența plagiatului, pentru că similitudinea nu este egală cu plagiatul, dar este un temei de a analiza detaliat conținutul raportului.

Secvențele similare de texte nu pot fi considerate plagiat atunci când:

- a. textul reprezintă un citat, marcat corespunzător (ghilimele, indicarea sursei etc.);
- b. textul aparține aceluiași autor, fiind publicat anterior;
- c. textul similar din altă sursă a fost publicat după publicarea textului autorului;
- d. textul reprezintă „cunoașterea comună” (sau cunoașterea universală), adică include informații cunoscute de marea majoritate a oamenilor;
- e. textul este specific pentru unele domenii științifice;
- f. textul reprezintă denumiri de instituții și fraze frecvent utilizate.

Un grad ridicat de similitudini poate să indice un nivel scăzut de originalitate. Totodată, un grad scăzut de similitudini nu înseamnă neapărat, în mod automat, că nu există plagiat,

rism is not the same as copyright infringement because:

- **Copyright** – is a legal notion, by which creation is protected and regulated, and the establishment of its violation is made upon the complaint of the copyright holder; and

- **Plagiarism** – does not need to be established in courtrooms, having relevance in the academic environment, and it should result in rejection of the respective work and moral consequences.

At the same time, in this vein, it should be mentioned that a similarity report is an important tool for the fight against plagiarism, which offers us a comparison between the text of the work with texts available on the Internet (online), thus indicating the percentage of similarities. That is, it is a report generated by an anti-plagiarism software, which shows the text of the checked work similar or identical to that of the compared sources to which this program has access (sources from the Internet, sources from the databases of the owner of the program etc.).

The similarity report is not a report that indicates plagiarism in a paper and is not a substitute for peer review of papers. At the same time, the similarity report is not a tool that would identify absolutely all the similarities between the work and other written texts.

The similarity ratio is a tool to support evaluation and it can only reduce direct plagiarism. A high degree of similarity does not yet indicate the presence of plagiarism, because similarity does not equal plagiarism, but it is a reason to analyze the content of the report in detail.

Similar sequences of texts cannot be considered plagiarism when:

- a. the text represents a quotation, marked accordingly (quotation marks, an indication of the source etc.);
- b. the text belongs to the same author, being previously published;
- c. A similar text from another source was published after the publication of the author's text;
- d. the text represents „common knowledge” (or universal knowledge), i.e. it includes information known by the vast majority of people;
- e. the specific text for some scientific fields;
- f. the text represents names of institutions, and frequently used phrases.

dar mai degrabă că nu este necesară o analiză mai detaliată a Raportului. Sistemele antiplagiat au unele limitări, și anume:

1) ele compară textele doar cu textele în format electronic la care au acces;

2) traducerea textului dintr-o altă limbă, mai ales din una mai puțin cunoscută, este greu de detectat;

3) modificarea textului plagiat ar putea să „fenteze” programul antiplagiat. Mai mult decât atât, **plagiatul** de idei nu poate fi stabilit de programul antiplagiat.

Plagiatul este caracteristic tuturor persoanelor, adică toată lumea a plagiat mai devreme sau mai târziu. Oamenii nu pot fi în totalitate originali, deoarece ne influențează ceea ce noi am citit cândva, iar plagiatul se exprimă diferit la diverse persoane. Astfel, putem remarca că:

- nu putem pune pe cântar toate tipurile de plagiat;

- atribuirea la fraudă științifică depinde de o serie de caracteristici;

- sancționarea trebuie să fie proporțională fraudei comise și nu trebuie să existe exagerări (de exemplu: „nu putem retrage titlul științific pentru câteva fraze plagate”, „s-ar retrage titlul științific dacă toate concluziile și recomandările sunt plagate”). Severitatea sancționării plagiatului trebuie să fie proporțională gravității acestuia, care depinde de: intenționalitate, volum, elementele preluate, localizarea în lucrare (introducere, concluzie etc.), „istoricul” autorului (plagiatul repetat) și context (primirea recompenselor, etc.).

Plagiatul mai puțin grav presupune utilizarea greșită și involuntară a materialelor și citatelor, utilizarea excesivă a surselor, plagiarea unei părți foarte mici din lucrare, care nu este determinantă pentru valoarea lucrării și nu se referă la elementele originale ale acesteia.

Plagiatul grav presupune fragmente mari plagate, plagiatul cuvânt cu cuvânt, plagiatul din surse care nu sunt indicate în bibliografie, repetarea frecventă a tipurilor minore de plagiat.

Reacția celor trei factori care pot contribui la diminuarea plagiatului este mai puțin activă: comunitatea științifică, evaluatorii recenzanți și factorii de decizie.

Astfel, printre cauzele toleranței fenomenului de plagiat, ar fi:

a. **tradiția** – copiatul este de mult timp

A high degree of similarity may indicate a low level of originality. Also, a low degree of similarity does not necessarily automatically mean that there is no plagiarism, but rather that a more detailed analysis of the Report is not required. Anti-plagiarism systems have some limitations, namely:

1) they compare the texts only with the texts in electronic format to which they have access;

2) the translation of the text from another language, especially from a less-known one, is difficult to detect;

3) modifying the plagiarized text could „fool” the anti-plagiarism program. Moreover, **the plagiarism** of ideas cannot be determined by the anti-plagiarism program.

Plagiarism is characteristic of all people, that is, everyone has plagiarized sooner or later. People cannot be completely original, because we are influenced by what we once read, and plagiarism expresses itself differently in different people. Thus, we can note that:

- we cannot weigh all types of plagiarism;

- attribution to scientific fraud depends on several characteristics;

- the sanction must be proportionate to the fraud committed and there must be no exaggerations (for example: „We cannot withdraw the scientific title for a few plagiarized sentences”, „We would withdraw the scientific title if all the conclusions and recommendations are plagiarized”). The severity of the plagiarism sanction must be proportional to its severity, which depends on intentionality, volume, elements taken over, location in the work (introduction, conclusion, etc.), the „history” of the author (repeated plagiarism), and context (receiving rewards, etc.).

Less serious plagiarism involves the unintentional misuse of materials and quotations, excessive use of sources, and plagiarism of a very small part of the work, which is not decisive for the value of the work and does not relate to its original elements.

Serious plagiarism involves large plagiarized fragments, word-for-word plagiarism, plagiarism from sources not indicated in the bibliography, and frequent repetition of minor types of plagiarism.

The reaction of the three factors that can

ceva obișnuit începând de la băncile școlare;

b. **perceperea** – plagiatul nu este conștientizat și interpretat ca un furt;

c. **cumătrismul** – comunitate mică, toți sunt în anumite relații de rudenie, castă profesională, etc.;

d. **nesanționarea** – comiterea plagiatului nu îți prea dăunează carierei și recunoașterii;

e. **comoditate** – nimeni nu vrea să-și facă dușmani, mai ales în condițiile când integritatea nu este stimulată;

f. **avantaje** – mimarea activităților cu respectarea anumitor reguli nescrise ale sistemului îți poate asigura succesul;

g. **narcisism** – „coeficientul de narcisism bate de departe coeficientul de inteligență” (M. Miclea);

h. **ampliare** – foarte multe persoane sunt implicate și fenomenul... se reproduce.

Așadar, nu există masă critică suficientă de persoane care nu acceptă plagiatul și sunt gata să contribuie la diminuarea lui.

Este esențial de a preîntâmpina plagiatul, deoarece problema nu este de a-i prinde pe toți cei care copiază, ci de a scoate copiatul și plagiatul din cultura formării intelectuale.

La etapa actuală este important ca omenirea să conștientizeze existența fenomenului plagiat și voința de a schimba aceste lucruri, prin:

- 1) perfecționarea cadrului normativ;
- 2) verificarea lucrărilor la toate etapele de examinare;
- 3) selectarea și încurajarea experților integri și profesioniști;
- 4) sancționarea plagiatului comis;
- 5) extinderea spațiului științific și al evaluării cercetării;
- 6) acceptarea și utilizarea unor indicatori bibliometrici recunoscuți internațional;
- 7) stimularea științei deschise, etc.” [6].

Concluzii și recomandări. Urmare a cercetării efectuate, vom consemna faptul că plagiatul este un fenomen periculos care subminează întreaga comunitate științifică și academică. Plagiatul a existat din cele mai vechi timpuri și, spre regret, își găsește oglindirea și în prezent. În lumina celor elucidate, cu titlul de *lege ferenda* se înaintează propunerea instituirii unei variante tipice în Codul penal al Republicii Moldova de sancționare a subiectului infracțiuni pentru aceste ilegalități, și anume

contribute to the reduction of plagiarism is less active: the scientific community, evaluators-reviewers, and decision-makers.

Thus, among the causes of tolerance of the phenomenon of plagiarism, would be:

a. **tradition** – copying has long been common since school desks;

b. **perception** – plagiarism is not recognized and interpreted as theft;

c. **communalism** – small community, everyone is in certain kinship relationships, professional caste, etc.;

d. **unsanctioned** – committing plagiarism does not harm your career and recognition;

e. **convenience** – no one wants to make enemies, especially when integrity is not encouraged;

f. **advantages** – mimicking activities in compliance with certain unwritten rules of the system can ensure your success;

g. **narcissism** – „the narcissism coefficient far beats the intelligence coefficient” (M. Miclea);

h. **scale** – many people are involved and the phenomenon...repeats.

So there is not a sufficient critical mass of people who do not accept plagiarism and are ready to help reduce it.

It is essential to prevent plagiarism because the problem is not to catch all those who copy, but to remove copying and plagiarism from the culture of intellectual formation.

At the current stage, it is important to be aware of the existence of the phenomenon of plagiarism and the will to change these things, by:

- 1)improving the regulatory framework;
- 2)verification of works at all examination stages;
- 3)selecting and encouraging integrity and professional experts;
- 4)sanctioning committed plagiarism;
- 5)expanding the scientific space and research evaluation;
- 6)acceptance and use of internationally recognized bibliometric indicators;
- 7)fostering open science, etc.” [6].

Conclusions and recommendations.

Following the research carried out, it can be concluded that plagiarism is a dangerous phenomenon that undermines the entire scientific and academic community. Plagiarism has existed since ancient times and, with regret, finds

art.185⁴ cu denumirea marginală *Plagiatul*, în următoarea modalitate normativă:

Abaterea de la etica și deontologia profesională prin săvârșirea acțiunilor de expunere într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 1550 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 240 la 300 de ore, iar în cazul plagiatului repetat – cu privarea de libertate pe un termen de până la 3 ani, totodată persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 5000 de unități convenționale, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 4 la 8 ani.

De asemenea, facem unele recomandări pentru mediul academic și persoanele implicate în procesul de creație și cercetare științifică în vederea diminuării nivelului de plagiere în lucrările prezentate spre publicare:

1) respectarea cu strictețe a prevederilor Codurilor de etică și deontologie profesională, inclusiv a personalului științific și științifico-didactic;

2) adoptarea unei atitudini serioase de către tinerii cercetători pretendenți de a obține un oarecare titlu științific sau grad didactic, cu referire la disciplinele etica cercetării, metodologia cercetării etc.;

3) aplicarea Raportului de similitudini;

4) verificarea în mod de sine stătător a lucrării la antiplagiat, cel puțin prin mijloace online, care poate fi realizată cu ușurință, apelând la suportul următoarelor adrese web:

a. <https://www.duplichecker.com/> – Plagiarism Checker;

b. <https://www.plagiarismchecker.co/ro> – Plagiat Detector;

c. <https://sistemantiplagiat.ro/> – Sistemantiplagiat.ro;

d. <https://www.scanmyessay.com/> – Online Plagiarism Checker by Viper;

e. <http://plagiarisma.net/ro/> – Plagiarisma;

f. <https://www.grammarly.com/> – Grammarly;

its reflection even today. In light of the aforementioned, with the title of *ferenda law*, the proposal to introduce a typical variant in the Criminal Code of the Republic of Moldova for sanctioning the subject of crimes for these illegalities, namely art. 185⁴ with the marginal name *Plagiarism*, in the following normative manner:

Deviation from professional ethics and deontology by committing acts of exposure in a written work or oral communication, including in electronic format, of texts, expressions, ideas, demonstrations, data, hypotheses, theories, results, or scientific methods extracted from works written, including in electronic format, by other authors, without mentioning this and without referring to the sources

is punished with a fine in the amount of 1350 to 1550 conventional units or with unpaid work for the benefit of the community from 240 to 300 hours, and in the case of repeated plagiarism with deprivation of liberty for a term of up to 3 years, also a legal person is punished with a fine in the amount of 4000 to 5000 conventional units with the deprivation of the right to exercise a certain activity for a period of 4 to 8 years.

Consistent with this, we also put forward some recommendations for the academic environment and the people involved in the process of creation and scientific research to reduce the level of plagiarism in the works submitted for publication:

1) strict compliance with the provisions of the Codes of ethics and professional deontology, including scientific and scientific-teaching staff;

2) the serious hanging of young researchers seeking to obtain some scientific title or teaching degree, related to the disciplines of research ethics, research methodology, etc.;

3) application to the Similarities Report;

4) self-employed anti-plagiarism check, at least online which can be easily done by applying to the support of the following web addresses:

a. <https://www.duplichecker.com/> – Plagiarism Checker;

b. <https://www.plagiarismchecker.co/ro> – Plagiarism Detector;

c. <https://sistemantiplagiat.ro/> – Sistemantiplagiat.ro;

d. <https://www.scanmyessay.com/> – Online Plagiarism Checker by Viper;

e. <http://plagiarisma.net/ro/> – Plagiarism;

f. <https://www.grammarly.com/> – Grammarly;

g. <https://www.turnitin.com/> – Turnitin;
h. <https://plagiarismdetector.net/> – Plagiarism Detector.

g. <https://www.turnitin.com/> – Turnitin;
h. <https://plagiarismdetector.net/> – Plagiarism Detector.

Referințe bibliografice

Bibliographical references

1. Constituția Republicii Moldova nr.1 din 29.07.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.78 din 29.03.2016, în vigoare potrivit ultimelor modificări și ajustări din 01.04.2022.
2. Boris Negru, Nicolae Osmochescu, Andrei Smochină și alții, Comentariul Constituției Republicii Moldova, Chișinău, Editura „Arc” (Tipografia „Europress”), 2012, numărul total de pagini: 576, ISBN 978-9975-61-700-0.
3. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr.139 din 02.07.2010 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.191-193 din 01.10.2010, în vigoare potrivit ultimelor modificări și ajustări din 16.09.2016.
4. Codul de etică și deontologie profesională a personalului științific și științifico-didactic, aprobat prin Decizia Consiliului de Conducere al ANACEC nr.7 din 18 decembrie 2018. Poate fi accesat la următorul link: <http://www.cnaa.md/files/normative-acts/normative-acts-anacec-attestation/cod-etica.pdf>, vizualizat la 26.07.2022.
5. Coșciug Angela, Introducere în cercetarea științifică, Bălți, Editura „Presa universitară bălțeană”, 2007, numărul total de pagini: 84, ISBN 9975-931-97-9.
6. Cuciureanu Gheorghe, șef al Direcției evaluare în cercetare și inovare a Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și Cercetare (ANACEC), Fenomenul furtului intelectual în Republica Moldova, comunicare prezentată în cadrul webinarului cu genericul „Plagiatul și dreptul de autor” din 19.11.2021, organizat de către Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală (AGEPI) și ANACEC. Poate fi accesat la următorul link: <https://www.youtube.com/watch?v=NCU0yfsTOxQ> începând cu minutul 11:30, vizualizat la 28.07.2022.
7. Mamaliga Vasile și Țurcan Rina, Metodologia cercetării științifice. Note de curs, Chișinău, Editura „UTM”, 2022, numărul total de pagini: 99, ISBN 978-9975-45-790-3.
8. Rad Ilie, Cum se scrie un text științific, ediția a II-a, Iași, Editura „Polirom”, 2017, numărul total de pagini: 296, ISBN 978-973-46-6701-7.
9. Șerbănescu Andra, Cum se scrie un text, București, Editura „Polirom”, 2000, numărul total de pagini: 264, ISBN 973-683-506-5.

Despre autori:

Mihail DAVID,

doctor în drept,

Asociația Internațională a Polițiștilor (IPA),

Constanța, România,

e-mail: david_mihail@yahoo.com,

ORCID ID: 0000-0001-6779-2485

Igor SOROCEANU,

doctorand,

Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,

Republica Moldova

e-mail: soroceanu94igor@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8719-0454

About authors:

Mihail DAVID,

PhD,

International Police Association,

Constanta, Romania,

e-mail: david_mihail@yahoo.com,

ORCID ID: 0000-0001-6779-2485

Igor SOROCEANU,

PhD student,

Academy „Ștefan cel Mare” of the MIA

of the Republic of Moldova

e-mail: soroceanu94igor@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-8719-0454